

Vergaderjaar 2009–2010

31 311

Zelfstandig ondernemerschap

Nr. 57

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 mei 2010

Hierbij stuur ik u het onderzoeksrapport Bedrijfsbeëindigingen in het kleinbedrijf¹. Dit onderzoek is uitgevoerd door EIM en medegefinancierd door het programmaonderzoek MKB en Ondernemerschap (www.ondernemerschap.nl) van EZ.

De aanleiding voor dit onderzoek naar bedrijfsbeëindigingen was het gebrek aan transparantie in het aantal bedrijfsoverdrachten en -beëindigingen in het kleinbedrijf en kennis over het economische verlies daarvan. Er werd vermoed dat dit economische verlies in werkgelegenheid, omzet en winst zeer groot zou zijn en dat te veel kleinbedrijven onnodig werden beëindigd waar een overdracht van deze bedrijven mogelijk was geweest.

Met dit onderzoek is in beeld gebracht hoe groot het directe economisch verlies is dat optreedt als gevolg van het beëindigen van bedrijven aan de onderkant van de markt, dat wil zeggen in het kleinbedrijf (bedrijven met, kort voor de bedrijfsbeëindiging, tot 10 werkzame personen). Het onderzoek geeft een cijfermatig beeld van beëindigde bedrijven wat betreft omzet, winst en werkgelegenheid. Naast dit cijfermatige beeld geeft het onderzoek inzicht in kenmerken van beëindigde bedrijven en in achtergronden van het beëindigen van bedrijven met speciale aandacht voor het beëindigen van bedrijven door oudere ondernemers (ouder dan 55 jaar).

Het werkgelegenheidseffect van beëindiging van bedrijven is relatief fors. Bij de beëindiging van bedrijven zijn in 2009 ruim 76 duizend personen betrokken. Dit is 4% van het totaal aantal personen dat in het kleinbedrijf werkzaam is. In omzettermen is het economisch verlies relatief beperkt te noemen. In 2009 ging het om circa 1,6 miljard euro omzetverlies. Dit is 1% van de omzet in het kleinbedrijf. Ook het economisch verlies in de vorm van gedeerde winst of verlies aan kapitaal is relatief beperkt. In 2009 ging het om een kapitaalverlies van € 379 miljoen.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De meeste ondernemers die het bedrijf hebben beëindigd, hebben niet in overweging genomen het bedrijf te verkopen of over te dragen. De meest genoemde redenen daarvoor zijn dat de activiteiten van het bedrijf persoonsafhankelijk waren of dat voor iemand anders de bedrijfsactiviteiten niet rendabel waren. 11% van de ondernemers heeft wel overwogen het bedrijf te verkopen of over te dragen, maar is dit niet gelukt. Het betreft met name ondernemers met oudere en grootschaligere bedrijven. Dat er geen kandidaat was om het bedrijf over te nemen of te kopen, wordt met name door oudere ondernemers als reden genoemd. Geconcludeerd kan worden dat van het totaal aantal bedrijfsbeëindigingen, er voor 1 op de 100 geen overnemer of koper gevonden kon worden terwijl de ondernemer wel heeft overwogen het bedrijf over te dragen of te verkopen. Het werkgelegenheidsverlies hierbij is ruim 1.000 personen.

Van de ondernemers die een bedrijf hebben beëindigd, is 18% momenteel zelf nog steeds als ondernemer actief in een of meer andere bedrijven. Dat geldt in het bijzonder voor jongere ondernemers die een bedrijf hebben beëindigd. De meerderheid van de ondernemers die een bedrijf hebben beëindigd (82%), heeft momenteel zelf een eigen inkomstenbron. Bij jongere ondernemers is dat vaak inkomen uit loondienst (64%), bij oudere ondernemers AOW en pensioen (51%).

Het beeld wat in dit onderzoek naar voren komt is dat het economische verlies dat optreedt als gevolg van het beëindigen van bedrijven in plaats van overdragen of verkopen aan de onderkant van de markt beperkt blijft, dan wel beperkter blijft dan vooraf werd verondersteld. Het gaat veelal om bedrijven die niet langer rendabel waren en waarvan de ondernemers na beëindiging veelal een eigen bron van inkomsten hebben.

De komende tijd verkent EZ of dit onderzoek aanleiding geeft tot het aanscherpen van het huidige beleid ten aanzien van bedrijfsoverdrachten.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven